

Działalność kontrolna

Inspekcja Ochrony Środowiska działa na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 686) oraz ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 672).

Inspekcja Ochrony Środowiska w ramach przyznanych kompetencji prowadzi kontrole przestrzegania wymagań ochrony środowiska wynikających z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. IOŚ działa w oparciu o przepisy szeregu ustaw, z których najważniejsze to:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 63, poz. 638 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2007 r. Nr 147, poz. 1033 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 233 z późn. zm.),

Fot. P. Strawski

- ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 138, poz. 935 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów (Dz. U. z 2007 r. Nr 124, poz. 859 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. z 2005 r. Nr 25, poz. 202 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. z 2009 r. Nr 79, poz. 666 z późn. zm.).

Uwzględniając obowiązki zawarte w przepisach prawa, do realizacji w roku 2012 ustalono cele kontrolne zawarte w tabeli 1:

Tabela 1. Cele kontrolne w 2012 r.

Cel	Nazwa celu
1.	Poprawa stanu środowiska oraz zwiększenie ochrony zdrowia ludzi przed skutkami oddziaływania zakładów przemysłowych pod kątem ograniczania istotnych źródeł emisji w strefach przekroczenia, a zwłaszcza PM10 i B(a)P
2.	Poprawa przestrzegania przepisów prawa w obszarze gospodarki odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania występowania tzw. „szarej strefy”
3.	Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych, zgodnie z wytycznymi określonymi w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014
4.	Sprawdzenie realizacji przez gminy zadań określonych w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2011 r., Nr 152, poz. 897, z późn. zm.) w zakresie organizacji przez gminy systemu gospodarowania
5.	Sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska przez punktowe źródła zanieczyszczeń komunalnych, zlokalizowanych w obszarach o stwierdzonej w ramach badań monitoringowych, eutrofizacji w jednolitych częściach wód, w których ww. punktowe źródła są zlokalizowane
6.	Sprawdzenie wiarygodności danych dostarczanych przez prowadzących instalacje w ramach Krajowego rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń
7.	Sprawdzenie zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym stosowanym w instalacjach energetycznego spalania paliw oraz oleju do silników statków żeglugi śródlądowej
8.	Sprawdzenie przestrzegania przepisów dot. substancji kontrolowanych
9.	Zapewnienie spełniania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących fermy nerek, w których liczba zwierząt nie jest mniejsza niż 210 DJP, zgodnie z § 2, ust. 1, pkt 51 rozporządzenia RM z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r., Nr 213, poz. 1397)

Tabela 1 c.d. Cele kontrolne w 2012 r.

Cel	Nazwa celu
10.	Sprawdzenie prawidłowości realizacji przemieszczania odpadów do krajowych instalacji posiadających zezwolenia wstępne dla przewozów odpadów z listy bursztynowej
11.	Sprawdzenie przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego
12.	Sprawdzenie wypełniania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje energetyczne i technologiczne, w zakresie dotrzymania standardów emisyjnych
13.	Sprawdzenie wypełniania wymogów ochrony środowiska, w zakresie gospodarki wodno-ściekowej przez prowadzących instalacje przemysłowe
14.	Sprawdzenie wypełniania wymogów ochrony środowiska w zakresie ochrony zasobów wód podziemnych
15.	Ocena realizacji obowiązków przez prowadzących instalacje w zakresie ochrony przed ponadnormatywnym poziomem hałasu
16.	Spełnianie przez wyroby zasadniczych wymagań – Nadzór rynku, w tym przestrzeganie przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, a także eliminacja hałasu emitowanego przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń
17.	Realizacja obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom w zakładach, w tym o zwiększonym ryzyku (ZZR) i o dużym ryzyku (ZDR) oraz bazach i stacjach paliw
18.	Nadzór nad postępowaniem z substancjami niebezpiecznymi

Zadania Inspekcji Ochrony Środowiska zostały zaplanowane w oparciu o „Wytyczne do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2012 r.” określone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Według wytycznych GIOŚ za najważniejsze cele do osiągnięcia w 2012 r. uznano między innymi wzmocnienie skuteczności działań kontrolnych WIOŚ, w tym zwalczanie tzw. „szarej strefy” w zakresie gospodarowania odpadami opakowaniowymi, pojazdami wycofanymi z eksploatacji oraz zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym. W ramach realizacji tego celu zostały wykonane kontrole w zakresie ogólnokrajowego cyklu „Ocena wypełniania wymogów ochrony środowiska wynikających z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz ustawy o odpadach przez wybrane podmioty wprowadzające na rynek sprzęt chłodniczy i przetwarzające zużyty sprzęt chłodniczy”. Ponadto GIOŚ zwrócił szczególną uwagę na postęp prac związanych z zamykaniem składowisk odpadów komunalnych - zgodnie z „Krajowym planem gospodarki odpadami 2014”.

Cykl kontrolny podmiotów wprowadzających i przetwarzających sprzęt chłodniczy

Celem cyklu było sprawdzenie przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez wybranych przedsiębiorców wprowadzających sprzęt elektryczny i elektroniczny zawierający czynnik chłodniczy (w tym zubażający warstwę ozonową) i przetwarzających zużyty sprzęt tego rodzaju. W ramach cyklu kontrolnego WIOŚ w Lublinie przeprowadził kontrole 6-ciu przedsiębiorców.

Działalność skontrolowanych podmiotów polegała na:

- produkcji lad chłodniczych i szaf chłodniczych przeznaczonych dla branży spożywczej, gastronomicznej i farmaceutycznej oraz prowadzeniu serwisu produkowanych urządzeń na miejscu u klienta,
- wewnątrzspółnotowym nabyciu sprzętu chłodniczego i wprowadzaniu sprzętu innego niż przeznaczony dla gospodarstw domowych,
- wprowadzaniu sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- przetwarzaniu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, głównie wielkogabarytowych urządzeń gospodarstwa domowego takich jak: lodówki, zamrażarki, chłodziarki, klimatyzatory, obejmującego odsysanie czynników chłodniczych,
- prowadzeniu działalności w zakresie zbierania, transportu, demontażu oraz odzysku zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (ZSEiE), połączonej z odzyskiem czynników chłodniczych z układu chłodniczego i odzyskiem surowcowym.

Podczas kontroli stwierdzono 7 nieprawidłowości, które polegały m.in. na:

- błędnym klasyfikowaniu wytworzonych odpadów,
- niepoprawnym sporządzaniu dla Marszałka Województwa Lubelskiego lub sporządzeniu na niewłaściwym druku zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów,
- niesporządzeniu oraz nieprzekazaniu formularza ewidencji substancji kontrolowanych za 2011 r. do Biura Ochrony Warstwy Ozonowej i Klimatu,

- przekroczeniu dopuszczalnych rocznych ilości odpadów ustalonych w posiadanym pozwoleniu na wytworzenie odpadów, z uwzględnieniem ich zbierania, transportu i odzysku.

Celem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zastosowano następujące działania pokontrolne:

- wystosowano 4 zarządzenia pokontrolne,
- pouczone w 2 przypadkach,
- nałożono 2 mandaty karne,
- skierowano 1 wystąpienie do Marszałka Województwa Lubelskiego.

WIOŚ w Lublinie prowadzi kontrole planowe i pozaplanowe, w tym interwencyjne oraz w oparciu o dokumenty.

Kontrole planowe

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. w ewidencji WIOŚ w Lublinie znajdowały się 2 723 podmioty.

Zaplanowano i wykonano **650 kontroli** z wyjazdem w teren, w tym 34 z pomiarami. W 351 przeprowadzonych kontrolach stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska. Nieprawidłowości dotyczyły:

- w 218 przypadkach - braku realizacji lub niewłaściwym wykonywaniu obowiązków wynikających z mocy prawa i decyzji administracyjnych (np. brak ewidencji, niewykonywanie pomiarów, nieprzekazywanie wyników pomiarów),
- w 87 przypadkach - naruszeniu określonych warunków korzystania ze środowiska,
- w 45 przypadkach - braku uregulowań formalno-prawnych korzystania ze środowiska,
- w 1 przypadku - zanieczyszczenie środowiska spowodowanym zaniedbaniami eksploatacyjnymi instalacji chroniących środowisko.

Fot. P. Strawski

Kontrole pozaplanowe

WIOŚ w Lublinie wykonał **66 kontroli pozaplanowych z wyjazdem w teren**, w tym 8 kontroli z pomiarami. Kontrole te wykazały 22 naruszenia wymogów ochrony środowiska. Stwierdzono następujące nieprawidłowości: 13 przypadków braku realizacji obowiązków lub niewłaściwe wykonywanie obowiązków wynikających z mocy prawa i decyzji administracyjnych, 3 przypadki naruszenia określonych warunków korzystania ze środowiska, 4 przypadki braku uregulowań formalno-prawnych korzystania ze środowiska oraz 2 przypadki zanieczyszczenia środowiska spowodowane zaniedbaniami w eksploatacji instalacji chroniących środowisko.

Kontrole pozaplanowe były przeprowadzane m.in. w przypadkach:

1. zwrócenia się przez WIOŚ z innego województwa o przeprowadzenie kontroli wskazanego podmiotu,
2. wniosku o przeprowadzenie kontroli, składanego przez właściwy organ samorządu terytorialnego,
3. polecenia wykonania kontroli wydanego przez GIOŚ,
4. współdziałania w akcji zwalczania poważnej awarii z organami właściwymi do jej przeprowadzenia oraz sprawowania nadzoru nad usuwaniem skutków tej awarii,
5. oddawania do użytku nowo zbudowanego lub zmodernizowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko,
6. w celu wydania zaświadczeń wynikających z przepisów szczególnych, m.in. ustawy o prowadzeniu działalności gospodarczej w zakresie wytworzenia i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym, o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, o wyrobie alkoholu etylowego oraz wytworzeniu wyrobów tytoniowych, napojach spirytusowych, o wyrobie i rozlewie wyrobów winiarskich.

W wyniku rozpatrywania skarg oraz wniosków o podjęcie interwencji przeprowadzono **212 kontroli interwencyjnych**, w tym 196 kontroli z wyjazdem w teren z ustalonym podmiotem i 16 bez ustalonego podmiotu.

Kontrole interwencyjne dotyczyły głównie:

- gospodarki odpadami – unieszkodliwiania odpadów poprzez spalanie ich na powierzchni ziemi oraz w instalacjach nieprzeznaczonych na ten cel, zaniedbań podczas eksploatacji składowisk odpadów komunalnych, funkcjonowania „dzikich” składowisk odpadów, nieprawidłowości

w gospodarowaniu odpadami niebezpiecznymi oraz innymi niż niebezpieczne, prowadzenia działalności w zakresie zbierania odpadów bez wymaganych zezwoleń,

- ochrony czystości wód i gospodarki ściekowej – odprowadzania niedostatecznie oczyszczonych, bądź nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do ziemi, śnięcia ryb w zbiornikach wodnych, nieprawidłowości eksploatacyjnych komunalnych oczyszczalni ścieków, wywożenia ścieków na pola niezgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym, głównie przez zakłady zajmujące się ubojem i przetwórstwem mięsa,
- ochrony powietrza - nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza z kotłowni zakładowych oraz procesów technologicznych, uciążliwości zapachowych powodowanych przez obiekty zlokalizowane w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, głównie przez ферmy hodowlane,
- ochrony przed hałasem - nadmiernego hałasu emitowanego do środowiska, powodowanego eksploatacją między innymi urządzeń technologicznych, urządzeń chłodniczych i wentylacyjnych, uciążliwości dla otoczenia powodowanych przez hałas komunikacyjny i związanych z funkcjonowaniem toru kartingowego oraz występujących podczas prowadzenia różnych przedsięwzięć budowlano-modernizacyjnych na obiektach.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najwięcej kontroli interwencyjnych wystąpiło w zakresie gospodarki odpadami – 86 kontroli, gospodarki wodno-ściekowej - 49 kontroli, ochrony powietrza - 23 kontrole oraz ochrony przed hałasem - 25 kontroli.

W wyniku kontroli interwencyjnych stwierdzono 115 przypadków naruszeń wymagań ochrony środowiska. W ramach działań pokontrolnych wydano 91 zarządzeń pokontrolnych, nałożono 31 mandatów karnych oraz skierowano 69 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej. Ponadto wydano 12 decyzji nakładających zobowiązania pieniężne. Ilość kontroli interwencyjnych z każdym rokiem wykazuje tendencję wzrostową. W roku 2012 w porównaniu z rokiem 2011 ilość kontroli zwiększyła się o 26%, zaś ich problematyka nadal jest podobna.

Kontrole w oparciu o dokumenty

Oprócz kontroli z wyjazdem w teren WIOŚ w Lublinie przeprowadza kontrole w oparciu o dokumenty. W 2012 r. przeprowadzono łącznie 636 kontroli opartych na analizie dokumentów, w tym 373 kontrole planowe oraz 263 kontrole pozaplanowe. W wyniku działań pokontrolnych wydano 11 decyzji dotyczących naliczenia kar za naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

Działalność pokontrolna

W ramach działań pokontrolnych WIOŚ w Lublinie w 2012 r. zastosowano następujące instrumenty prawne:

- wydano 425 zarządzeń pokontrolnych,
- wymierzono 78 mandatów karnych,
- skierowano 1 wniosek do organów ścigania oraz 1 wniosek do sądu powszechnego,
- wydano 32 decyzje wymierzające administracyjne kary pieniężne za okres trwania naruszenia, w tym 17 decyzji w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, 12 decyzji z ustawy o odpadach, 1 decyzję za naruszenie warunków poboru wody, 1 decyzję za przekroczenie emisji do powietrza oraz 1 decyzję za nieprawidłowy recykling pojazdów. Wysokość wymierzonych w 2012 r. administracyjnych kar pieniężnych przedstawia tabela 2,
- wydano 8 decyzji zmniejszających karę do zera w związku z terminowym zrealizowaniem przedsięwzięć, które zapewniają usunięcie przyczyn ponoszenia kar w zakresie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi,
- wydano 7 decyzji odraczających termin płatności kary oraz 1 decyzję odmawiającą terminu odroczenia płatności administracyjnej kary pieniężnej,
- wydano 1 decyzję rozkładającą karę pieniężną na raty oraz 2 decyzje odmawiające rozłożenia kary pieniężnej na raty,
- wydano 3 decyzje ustalające koszty poniesione w związku z prowadzeniem kontroli,
- wydano 1 decyzję o wstrzymaniu użytkownika instalacji.

Tabela 2. Kary pieniężne wymierzone w 2012 r.

Wyszczególnienie	Ilość decyzji	Kwota (zł)
Kary za przekroczenia ustalonych warunków korzystania ze środowiska ogółem	32	432 298,00
Kary za wprowadzanie do wód lub do ziemi ścieków nieodpowiadających wymaganym warunkom	17	332 944,00
Kary za przekroczenie ustalonych warunków poboru wody	1	2 075,00
Kary za przekroczenie dopuszczalnej ilości wprowadzanych do powietrza gazów lub pyłów	1	2 279,00
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.o odpadach	12	85 000,00
Kary za nieprzestrzeganie przepisów w zakresie recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	1	10 000,00